

mocsaras rétet ÉK felől szegélyező homokháton található. Az egykori templom helye ma is világosan kivehető. A homokhátról a rét felé, félszigetszerűen kiugró dombon elvadult bozót burjánzik, de itt-ott köveket és téglatörmelékét is látni. A templom-halom tágabb környezete mezőgazdasági művelés alatt áll. A felszínen heverő embercsontokból arra következtethetünk, hogy az eke már sírokat bolygat. A homokhat rétre néző, DK-i oldalán ugyanakkor a sok paticstörmelék és cserép alapján nagy kiterjedésű Árpád-kori település húzódnak.

TANKÓ KÁROLY

165. Füzesgyarmat határa

(Békés megye) R, Sza, Á

A HHE-Töviskes-1 és a HHE-Töviskes-K-1 gázkutakat a MOL-Füzesgyarmat gyűjtőállomással összekötő gázvezeték nyomvonalán 2010. július 25-én végeztünk terepbejárásokat.

Csörő (KÖH 4307): A Füzesgyarmat belterületétől DNY-ra, az egykori Für-ér, ma Szeghalmi-övcSATORNA (Fürjesi övcSATORNA) NY-i partján, az ősi érmeder É-i kanyarulatának belső zugában tiszapolgári, szarmata kori és az Árpád-korból származó leletanyaggal jellemezhető, a korábbi topográfiai terepbejárások alkalmával dokumentált lelőhelyet ezúttal nem lehetett azonosítani.

Csörő (KÖH 4313): Megerősítettük a korábbi topográfiai megállapításokat, melyek a belterületétől DNY-ra, a Töviskes-Osztottréti mesterséges csatorna D-i partján emelkedő, 0,4 m magas és 25–30 m átmérőjű halomra vonatkoznak.

Csörő (KÖH 4314): A korábbi terepbejárások során a belterületétől NY-ra, egy csatorna D-i partján ismertté vált, igen szórványos tiszapolgári, szarmata és Árpád-kori településnyomokkal dokumentált lelőhelyet jelenleg nem lehetett azonosítani.

Csörő, Jármi-telek (KÖH 4316): A település határának DNY-i részében, egy érmeder D-i, ill. NY-i oldalán emelkedő alacsony háton korábban kevés, apróra törött, jellegtelen őskori cserepet, néhány szarmata kori és valamivel több Árpád-kori cserepet találtak, s a lelőhely területét az Árpád-kori Járom faluval azonosították. A lelőhelyet a 2010-es terepjárás során nem tudtuk azonosítani.

Csörő, Töviskesi-csatorna (KÖH 75625): A füzesgyarmati határ NY-i szélén, a Töviskes-Osztottréti csatorna tagolt vonalától D-re, egy ÉK-DNY-i irányú széles, a környezetéből alig kiemelkedő hát közepén eddig ismeretlen lelőhelyet találtunk. A kb. 50×100 m kiterjedésű lelőhely egy igen hosszú, ÉK-DNY-i irányú, nagy digógödör ÉK-i sarkának a közelében helyezkedik el, területén kevés őskori és valamivel több Árpád-kori edénytöredéket gyűjtöttünk.

Horgos-dűlő (KÖH 75627): A belterületétől NYDNY-ra, az egykori Für-ér É-i partjától távolabb, de azzal párhuzamosan húzódó, szélesen elnyúló lejtőn eddig ismeretlen lelőhelyet találtunk. A Horgos-dűlő egyetlen, a település irányába egyenesen vezető, mindkét oldalán

csatornával határolt földútja mentén változó intenzitással fordultak elő főleg őskori és kevesebb számban szarmata kori, igen kopott edénytöredékek. A lelőhely ÉK-DNY-i irányú hossza kb. 400, szélessége kb. 150 m, D-i széle bizonytalan.

SZATMÁRI IMRE

166. Füzér, vár

(KÖH 16582)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kő

A 13. századi eredetű füzéri felsővár ciszternájának feltárását 2010 szeptemberében folytattuk. A rövid, csupán 5 munkanapig tartó kutatás alatt tovább vizsgáltuk a ciszterna szerkezetét, valamint meglepő eredményeket értünk el a ciszterna keltezésével kapcsolatban tett megfigyeléseink során.

A Herman Ottó múzeum 2009 őszén kezdte meg a füzéri felsővár ciszternájának korábban félbe maradt kutatását. Erről a Castrum 2009/1. számában közöltünk rövid összefoglaló jelentést. A 2010-ben folytattuk a ciszterna köveinek kiemelését és a mögötte lévő döngölt agyagréteg módszeres eltávolítását.

A ciszterna betöltésének NY-i oldalán, a korábban már észlelt kevert szürke színű 16., de inkább 17. századi leletanyagot tartalmazó javításhoz kapcsolható betöltés mintegy 4,5 m-es mélységben „elfogyott”, legmélyebb pontját a sziklagödör szélénél érte el. Azaz valóban egy utólagos javítással számolhatunk a ciszterna életében. Azonban ehhez nem tartozott hozzá a sziklagödör utólagos bővítése, mivel a kevert szürke agyag alatt tovább folytatódott a többi részen már megfigyelt és 15. századi leletanyagot tartalmazó sárga színű agyagréteg, valamint maga a sziklagödör sem szűkült össze.

Mintegy 4,8 m-es mélységtől kezdve a betöltésben igen nagyméretű, behullott és még in situ köveket bontottunk és emeltünk ki. Ezek értelemszerűen a ciszterna pusztulásakor kerülhettek mostani helyükre. A kutatási időszak végére a ciszterna belsejében átlag 5,3–5,5 m mélységet értünk el. Ebben a mélységben a kutatott ciszterna mögötti agyagbetöltésben egy újabb, faragott kőelemekből épített gyűrűt találtunk, melynek belső átmérője 200–220 cm. Az e mögötti agyagbetöltésből 13–14. századi kerámiaanyag került elő, azaz a vár korai periódusához tartozó ciszterna vagy kút maradványait sikerült azonosítanunk.

GÁL-MLAKÁR VIKTOR

167. Gacsály határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Á

2010. március 9-én helyszíni szemlét végeztünk a község bel- és külterületén a településrendezéshez kapcsolódó hatástanulmány készítésének céljából.

Barta-Rekesz (KÖH 74205): Az Ady Endre utca házainak K-i végében, az ebből az utcából K-re futó dűlőúttól É-ra, mintegy 70 m-re kezdődött a lelőhely, a